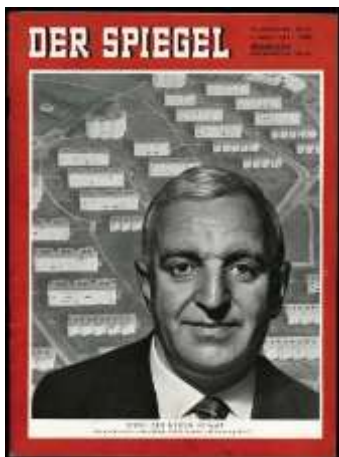

Jo Hanns Rösler (7. 4. 1899 Königstein, Sasko, Německo – 25. 9. 1966 Mnichov)

Německý spisovatel a filmový scenárista.

Jo Hanns Rösler se narodil jako Johannes Oswald Rösler. Psal **filmové scénáře a povídky**, měl dar **inteligentního humoru s překvapivými pointami**. Mezinárodní popularitu získal především velkým množstvím **krátkých povídek**, které mají ráz beletristicky rozvedených anekdot.

Některá díla:

Filmové scénáře **Maska v modrém** (Maske in Blau; 1943), **Taxi-Kitty** (1950), **Nic mi nevyprávěj** (Erzähl mir nichts; 1964);

Povídkové soubory (shrnující tvorbu z různých období) **Humor je nejlepší lék** (Humor ist die beste Medizin), **Pečené husy a jiné příběhy** (Gänsebraten und andere Geschichten).

Jo Hanns Rösler (1899 – 1966): Napoleonův stůl

Pan Thomas Tazette žil skromným životem červotoče. Vrtal malé otvory do nového nábytku, takže se nábytek div nezbořil, a prodával jej pak za drahé peníze jako starožitný. Pan Tazette měl malý krámk v tiché ulici; protože nikdy nečistil sklo výlohy, začal časem platit za obchodníka se starožitnostmi.

Jednoho dne přišel do krámu jakýsi pán. „Jmenuji se Solebemann,“ řekl, „a hledám stůl, za kterým sedával Napoleon. Jako obchodník se starožitnostmi znáte jistě takové stoly. Jsou nápadné zvláště širokou deskou. Můžete mi takový stůl opatřit?“

„Vím o jednom zvláště nádherném a jedinečném stole z Napoleonova majetku,“ odpověděl Tazette. „Je nyní ve vile jednoho z mých nejlepších zákazníků. Snad jej prodá.“

„Rád za něj zaplatím...“

„Budu se snažit, abych stůl získal.“

Cizinec odešel. Jakmile za sebou zavřel dveře, vrhl se Thomas Tazette do práce. Koupil několik prken a trámů z bouračky, uměle zvětšil malé trhliny ve dřevě, uhladil povrch zvětralý deštěm, utěsnil otvory po vytažených hřebících, vylil na to ořechový olej, mořil, klížil, stloukal kladivem, odíral, leštil, lakoval a pak opět lak odškraboval a řezal po povrchu. A dělal to tak důkladně a dlouho, až v jeho malé dílně stál stůl takový, že by ani sám Napoleon nepopřel, že u něj někdy seděl. Stůl zářil patinou svých let, široká rozpraskaná deska přímo vyzařovala fluidum osobnosti, která u ní kdysi sedávala. Na celém světě nebylo stolu, který by mohl být autentičtější; každý jiný stůl z této doby se zdál proti němu čirou napodobeninou.

Tazette zákazníkovi napsal, a ten se neprodleně dostavil.

Zavedl jej tajuplně úzkými dveřmi do zadní místnosti. Stůl tam stál veliký a nádherný.

„S námahou jsem ho koupil a hned jsem ho dal dopravit sem,“ řekl Tazette. „Jak se vám líbí?“

Pan Solebemann s uspokojením přikývl. „Můj vůz čeká. Můžete mi ten stůl vynést?“

„Velmi rád.“

Thomas Tazette chytil stůl, aby jej vynesl. Ale veškerá námaha byla zbytečná. Stůl neprošel úzkými dveřmi. Byl příliš široký a ať jím starožitník otáčel a obracel jej, jak chtěl, bylo to nemožné.

Zákazník vrtěl hlavou. „Pozoruhodné! Jak jste sem ten stůl dostal?“

„Já – ano – ale,“ koktal Tazette...

Pan Solebemann se škodolibě usmíval. „Tenhle podfuk zaplatíte vězením, když vás udám. Ale jsem s vaší prací spokojen. Něco vám navrhu. Ode dneška budete pracovat jen pro mne. S tím rozdílem, že ceny určuji já a budu vám platit jen normální mzdu. Kdybyste ale našel někoho jiného,

kdo by právě tak jako vy vyráběl v malé dílně s úzkými dveřmi zvláště široké starožitné kusy nábytku, rád vám umožním, abyste na tom obchodu něco vydělal.“

Ahoj na sobotu, 1970. Přeložil Jiří Slavíček.

Poznámky a vysvětlivky:

fluidum – domnělá neviditelná látka, která vyzařováním energie posiluje některé vlastnosti látek; **Napoleon** – úspěšný francouzský vojevůdce a politik (císař 1804 – 1814/1815), **patina** [patyna] – jemná povrchová vrstva působící dojem starobylosti.

Jo Hanns Rösler: Napoleonův stůl: poznámky k interpretaci

Röslerova povídka *Napoleonův stůl* patří k žánru **velmi krátkých povídek**, které jsou vlastně **beletristicky rozvedenými anekdotami** (velmi dobře bychom si je mohli představit v podobě komiksového stripu). Takové povídky mají ve světové literatuře svou tradici: ta začíná např. německými lidovými vyprávěními o Enšpíglovi a na počátku jejího profesionálního vývoje stojí především Anton Pavlovič Čechov.

Rösler také ukazuje, že ačkoli prý podle Angličanů je nejtenčí knížkou na světě encyklopedie německého humoru, v německé literatuře **mysl pro vtíp** nechybí: ostatně, najdeme jej již v Goethově Faustovi, později také u Röslerova vrstevníka Ericha Kästnera a dnes třeba u satirika Timura Vermese.

Rösler je fabulačně i stylisticky velmi obratný autor a své vyprávění příběhu o Napoleonově stolu drží od začátku do konce pevně v ruce. **První věta** (*Pan Thomas Tazette žil skromným životem červotoče.*) je záměrně absurdní, aby přitáhla pozornost i čtenáře znučeně listujícího víkendovým magazínem; avšak vzápětí se její přirozený smysl objasní.

Od Solebemannovy první návštěvy autor pečlivě, ovšem nenápadně rozmisťuje v textu zmínky o značně šíři požadovaného stolu, takže **rozuzlení příběhu** bude logické, ale zároveň překvapivé.

Popisné pasáže jsou osekané na nezbytné minimum, jak si to skromný prostor ultrakrátké povídky žádá: dozvíme se leccos o krámku i dílně, ale podobu obou mužů ponechává autor na naší představivosti: krámkaře ze zastrčené ulice stejně jako sebevědomého snoba jistě už každý z nás potkal.

Nejdějovější pasáž – výroba starožitného stolu – je pojata velmi **dynamicky**: *Jakmile [cizinec] za sebou zavřel dveře, vrhl se Thomas Tazette do práce.* Atmosféra horečné, ale přitom s rutinou prováděné činnosti vzniká **hromaděním sloves**: *mořil, klížil, stloukal kladivem, odíral, leštil, lakoval a pak opět lak odškraboval a řezal po povrchu.*

Jen na jednom místě se opakují téměř totožná slova (nevíme ovšem, zda to není dílo překladatele): *Stůl zářil patinou svých let, široká rozpraskaná deska přímo vyzařovala fluidum osobnosti, která u ní kdysi sedávala.* A na závěr odstavce o výrobě padělku bychom možná čekali výslovnou zmínku o důkladném odstranění všech stop truhlářské činnosti – jejich absence byla přece pro naplnění Tazettova záměru nezbytná.

V textu chybějí ještě jiné věci, ale v jejich případě to je zcela v pořádku. Když se dozvídáme, že Tazette píše Solebemannovi, aby si pro stůl přišel, je zřejmé, že při první návštěvě Solebemann zanechal starožitníkovi svou vizitku; výslovně to uvedeno nebylo, ale to si každý domyslí – autor zcela správně počítá se **čtenářovou spoluprací** při vytváření celkového zážitku z četby.

Závěr povídky má promyšlenou strukturu. Nejprve se napětí prohloubí tím, že je **rozuzlení oddáleno** Solebemannovou otázkou (za níž ovšem cítíme škodolibost): „*Pozoruhodné! Jak jste sem ten stůl dostal?*“ **Pointa** je vlastně **dvojitá**: nejprve se dozvíme, že Tazettův pokus o podfuk ztroskotal kvůli nečekané nedomyšlenosti, ale to ještě není vše. Tazetre bude potrestán možná víc, než kdyby si šel na pár měsíců sednout do basy: na věky věků bude pro Solebemanna otročit s tím,

že riziko mu zůstane, ovšem peněz bude mít mnohem méně. A mimochodem: nebyla celá záležitost s Napoleonovým stolem vlastně léčkou, kterou Solebemann na Tazetta nastražil, aby dosáhl svého?

<http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-42624725.html>